

7. a 10. prikázanie

V knihe Exodus ako aj v knihe Deuteronomium čítame veľmi stručne uvedený príkaz, alebo lepšie povedané, dôležitú normu medziľudských vzťahov: „**Nepokradneš!**“ Toto prikázanie dopĺňa ešte desiate prikázanie, ktoré je uvedené v knihe Exodus: „Nepožiadaj domu blížneho svojho, ani sluhu jeho, ani služku jeho, ani jeho osla, ničoho, čo prináleží tvojmu blížnemu“.

Siedme prikázanie teda zakazuje brať alebo si neprávom ponechať majetok blížneho a akýmkoľvek spôsobom poškodiť blížneho, spôsobiť škody na jeho majetku. Rovnako to platí o verejnom majetku. Jednoducho človek nemôže brať, poškodzovať, či znehodnocovať niečo, čo mu nepatrí.

Kresťan by sa mal snažiť zameriavať aj hmotné majetky k Bohu a k bratskej láske. Veď zem so svojimi dobrami je rozdelená medzi ľuďmi, aby bola zaručená bezpečnosť ich života, ktorý je vystavený strádaniam a ohrozovaný násilím. Nadobúdanie majetku je oprávnené, aby sa zaistila sloboda a dôstojnosť osôb, aby každý mohol uspokojiť svoje základné potreby a potreby tých, za ktorých nesie zodpovednosť. Majetok má umožňovať, aby sa medzi ľuďmi prejavila prirodzená **solidarita**.

So solidaritou súvisí aj zodpovedné pristupovanie k všetkým hmotným veciam, dokonca aj k tým, ktoré máme v osobnom vlastníctve. Je choré, ak niekto tvrdí, že ho nezaujímá čo bude so svetom, s ovzduším, s prírodou. Že nech to riešia ďalšie generácie, hlavne nech sa on má dobre. V malom takéto myslenie môžeme vidieť napríklad u mnohých starších ľudí, ktorých nezaujímá čo bude s jeho vnukmi. Nech sa štát zadlží, hlavne nech my máme výhody a rôzne sociálne balíčky, nech sa my máme dobre, nech sú vyššie dôchodky. Je pravda, že je potrebná určitá životná úroveň, aj vyššie dôchodky, ale nikdy nie na úkor iných. Tieto dobrá by mali byť rozdeľované na základe spravodlivosti a nie na základe volebných preferencií.

Právo na súkromné vlastníctvo, získané prácou alebo prijaté od iných ako dedičstvo alebo ako dar, neruší pôvodné darovanie zeme celému ľudstvu. Všeobecné určenie pozemských majetkov zostáva prvotné, aj keď rozvoj všeobecného dobra vyžaduje rešpektovanie súkromného vlastníctva, právo na jeho vlastníctvo a jeho užívanie. Štátna moc má právo aj povinnosť zákonmi riadiť a upravovať oprávnené užívanie osobného majetku vzhľadom na všeobecné dobro.

Rešpektovanie ľudskej dôstojnosti v hospodárskych záležitostiach vyžaduje praktické uplatnenie **čnosti miernosti**, aby sa krotilo lipnutie na všetkom tohoto sveta, a **čnosti spravodlivosti**, aby bolo blížnemu dávané to, čo mu patrí.

Siedme prikázanie zakazuje krádež, t.j. uchvátenie cudzieho majetku proti vôli vlastníka. Nie je krádežou to, ak vlastník s tým súhlasí, alebo sa predpokladá jeho súhlas, alebo ak je jeho odmietnutie proti zdravému rozumu a proti všeobecnému určaniu pozemských majetkov. To je prípad naliehavej a jasnej nutnosti, povedali by sme extrémneho prípadu, kedy jediným prostriedkom pre uspokojenie základných životných potrieb (ako napr. pre zabezpečenie potravy, prístrešia, odevu, tepla...), je k dispozícii len cudzí majetok.

Akýkoľvek iný spôsob použitý k odňatiu majetku, i keď so súhlasom štátu, je zhrešenie voči siedmemu prikázaniu. Rovnako to je aj s ponechávaním si vypožičaných vecí, dopustenia

sa obchodného podvodu, vyplácania nespravodlivej mzdy, zvyšovaním ceny a pritom špekulácii s nevedomosťou alebo núdzou druhých. Čo sa týka nájdených vecí, povinnosťou kresťana by mala byť snaha o nájdenie vlastníka. Na čas, kým človek tohto vlastníka nenájde, môže si danú vec ponechať.

Sľuby sa majú dodržiavať a dohody zachovávať tou mierou, akou je záväzok mravne spravodlivý. Značná časť života závisí na hodnote dohôd a zmlúv medzi fyzickými alebo právnickými osobami. Každá zmluva má byť uzatváraná a uplatňovaná s dobrým úmyslom.

Spravodlivosť tiež vyžaduje **odčinenie spáchanej nespravodlivosti**, t.j. navrátiť vlastníkovi to, o čo bol okradnutý. Teda nestačí sa vyspovedať: kradol som, je potrebné k získaniu odpustenia ukradnuté vrátiť, alebo nahradiť spôsobenú škodu.

Hazardné hry alebo stávky samy o sebe neodporujú čnosť spravodlivosti. Stávajú sa neprijateľnými, keď sa im človek oddáva na úkor iných – na úkor vlastnej rodiny, či iných, ktorí potrebujú pomoc. Ale aj na vlastnú škodu, keď si človek vďaka hazardu musí odoprieť základné potreby. Vieme veľmi dobre, že herné vášne sa môžu stať ťažkým otroctvom – závislosťou.

Siedme prikázanie tiež zakazuje skutky alebo akcie, ktoré z akéhokoľvek dôvodu, sebeckého, ideologického, obchodného alebo totalitného, vedú k zotročeniu ľudských bytostí, k zneuznaniu ich osobnej dôstojnosti, k ich kupovaniu, predávaniu a výmene, akoby boli tovarom.

Siedme prikázanie vyžaduje úctu k neporušenosti stvorenia. Odporuje ľudskej dôstojnosti nechávať zvieratá zbytočne trpieť a bezohľadne nakladať s ich životom. Na druhej strane, je možné mať zvieratá rád, ale nemôžu byť predmetom takej lásky, aká patrí len ľuďom.

Desiate prikázanie zakazuje nenásytnosť a túžbu po neobmedzenom privlastňovaní si vecí, pozemských majetkov, zakazuje nezriadenú žiadostivosť, ktorá vzniká z bezuzdnej záľuby v bohatstve a s ním spojenej moci. Zakazuje tiež takú túžbu, ktorá vedie ku spáchaniu nespravodlivosti, ktorou by bol poškodený pozemský majetok blížneho.

Toto prikázanie nezakazuje túžiť po majetku, ktorý patrí blížnemu, pokiaľ sa o jeho získanie človek snaží spravodlivou cestou a spravodlivými prostriedkami.

Desiate prikázanie vyžaduje, aby sa z ľudského srdca vyhostila závisť, ktorá je jednou z hlavných nerestí. Závisť má svoju príčinu často v pýche. Je to hlúpy hriech, pretože jednak závidenú vec nevlastním, a k tomu pácham hriech, pretože sa neradujem z vlastníctva, úspechu, či šťastia druhého, ale závidím, či neprajem mu to.

Preto sa musíme učiť žiť v pokore a snažiť sa o to, aby sme správne ovládali svoje sklony, aby nám užívanie pozemských vecí a príľnutie k majetku nebránilo v ceste za Kristom. Túžba po opravdivom šťastí oslobodzuje človeka od nezriadeného lipnutia na majetkoch tohto sveta, aby dosiahla svoje naplnenie vo videní Boha, ktoré presahuje akékoľvek šťastie. Preto tu musím spomenúť skutky milosrdenstva a lásku k biednym a chudobným. Pretože práve v malých, trpiacich, chudobných, núdzných môžeme stretnúť samého Krista. Veď sám povedal: „Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili.“

Amen.